

Dr hab. Stanisława Mihilewicz

Wrocław, dn. 18.10.2013.

Prof. DSW Wrocław

Dolnośląska Szkoła Wyższa we

Wrocławiu

Wydział Nauk Pedagogicznych

Instytut Pedagogiki Specjalnej

Zakład Terapii Zajęciowej i Psychomotoryki

ul. Strzegomska 55

Recenzja

pracy doktorskiej mgr Agnieszki Ptak pt. "Ocena rozwoju społecznego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną mieszkających w zakładzie opiekuńczo-lecznicznym po zastosowaniu programu terapii zajęciowej".

Autorka uczyniła przedmiotem swojej pracy ocenę rozwoju społecznego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną mieszkających w zakładzie opiekuńczo-lecznicznym po zastosowaniu programu terapii zajęciowej: opierającej się na modelu PEO. Z pewnością jest on usytuowany w problematyce ważnej oraz aktualnej. Za jego wyborem przemawiał fakt, iż tematyka terapii zajęciowej prowadzonej na podstawie modelu PEO w zastosowaniu do dzieci przebywających poza środowiskiem domowym jest poruszana rzadko. Oceniając sam tytuł: jest odpowiednio zwarty i należycie oddaje najistotniejsze elementy treściowe rozprawy oraz stanowi próbę wypełnienia istotnej luki badawczej. Odpowiednio wnikliwie została przedstawiona geneza podjętego tematu oraz przekonujące są argumenty uzasadniające jego podjęcie.

1. Struktura pracy, zgodność treści z tematem.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska liczy łącznie 69 stron w tym: praca właściwa z piśmiennictwem obejmuje 67 stron, a Aneks zawiera nieprezentowane w tekście pracy tabele liczące dwie strony.

Praca zbudowana jest z ośmiu rozdziałów: Wstęp, Cel pracy, Hipoteza, Materiał i metody badawcze, Wyniki, Dyskusja, Wnioski i Piśmiennictwo. Praca zawiera dziesięć rycin i osiem tabel, które prezentują uzyskane wyniki. Układ i struktura pracy jest poprawna. Część wstępna z rozdziałem, który określa cel i hipotezę badawczą, materiał i metody badawcze, wyniki badań, dyskusja, wnioski, piśmiennictwo ilością stron odpowiada wytycznym do przygotowania i obrony rozprawy doktorskiej.

Praca zawiera streszczenie w języku polskim i angielskim. Treść streszczenia odpowiada rozdziałom pracy. W rozdziale piśmiennictwo Autorka wykorzystała najnowsze pozycje z literatury anglojęzycznej (w sumie 83 pozycje literatury).

Merytoryczne treści zawarte w rozprawie w pełni odpowiadają tematowi pracy . zawarte rozdziały w pracy są zgodne z zasadami i regułami rozpraw doktorskich w zakresie nauk o kulturze fizycznej. Cytowana literatura w kolejnych rozdziałach i podrozdziałach jest metodologicznie ujęta, opisująca dane zagadnienia. Rozprawa jest zrozumiała, przejrzysta i klarowna w odbiorze. W tekście nie spotyka się błędów literowych, gramatycznych i maszynowych. Odnośnie strony formalnej pracy Recenzent nie wnosi uwag.

2. Wstęp

W części wstępnej Autorka w oparciu o zebraną literaturę szczegółowo omówiła następujące zagadnienia:

- procesy emocjonalne małego dziecka,
- nabywanie zdolności manipulacyjnych i społecznych w toku rozwoju dziecka,
- rola środowiska w kształtowaniu osobowości jednostki,
- działalność dziecka w dążeniu do nabywania kompetencji społecznych,
- charakterystyka osoby niepełnosprawnej intelektualnie,
- piramida potrzeb wg Maslowa,
- koncepcja MOHO, teoria Kielhofnera,
- terapia zajęciowa prowadzona wg modelu PEO,
- zaburzenia zachowania występujące u dzieci zinstytucjonalizowanych,
- formy organizacji terapii zajęciowej prowadzonej indywidualnie i grupowo,

- proces terapii zajęciowej prowadzonej z zastosowaniem zaplanowanego programu terapeutycznego,
- wykorzystanie różnych metod do diagnozowania rozwoju dzieci na potrzeby terapii zajęciowej.

Reasumując całość rozważań części wstępnej należy stwierdzić, że brak jest badań na temat modelu PEO w odniesieniu do dzieci niepełnosprawnych intelektualnie przebywających w ośrodkach opiekuńczo-leczniczych i to spowodowało podjęcie badań w tym zakresie oraz dokonania oceny rozwoju społecznego tych dzieci. Ten pomysł świadczy o oryginalności tychże badań i będzie nowym elementem wniesionym do nauki.

3. Cel i hipoteza badawcza.

Autorka zgodnie z wytycznymi do przygotowania i obrony rozprawy doktorskiej sformułowała hipotezę bez pytań badawczych.

Cel pracy brzmi: Ocena rozwoju społecznego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną zamieszkałych w zakładzie opiekuńczo-leczniczym po zastosowaniu programu terapii zajęciowej opartego na modelu PEO.

Hipoteza : terapia zajęciowa oparta na modelu PEO przyspiesza postęp, przynosi pozytywny efekt w postaci postępu rozwoju społecznego dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

4. Materiał i metody badawcze.

Badaniami objęto grupę 32 dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim zamieszkałych w dwóch zakładach opiekuńczo-leczniczych prowadzonych przez zgromadzenie sióstr zakonnych. Dzieci te od urodzenia są pozbawione wpływów środowiska zewnętrznego i rodzicielskiego. W jednym zakładzie opiekuńczo-leczniczym wprowadzono program terapii zajęciowej w oparciu o model PEO a w drugim nie. Wyodrębniono dwie grupy 16 osobowe, średni wiek w grupie pierwszej wynosił 3,13 a w grupie drugiej 3,81 lat. Badanie było przeprowadzone dwukrotnie: na początku eksperymentu i po upływie dwóch lat.

Inwentarz PPAC Gunzburga zastosowano do oceny poziomu kompetencji społecznych. Porównano wyniki pierwszego i drugiego badania i oceniono przyrost

liczby nabywanych umiejętności z zakresu kompetencji społecznych w obydwu grupach.

Do obliczeń statystycznych Autorka wykorzystwała program Statistica 10.0 PL.

Materiał badawczy i zastosowane metody badawcze są właściwe.

5. Wyniki.

Zaprezentowane wyniki zawarte w ośmiu tabelach i dziesięciu diagramach są przejrzyste i czytelne. Po dwóch latach obserwacji dzieci w dwóch grupach wykazały istotnie statystyczny przyrost w zakresie umiejętności badanych inwentarzem PPAC w grupie pierwszej, w której zastosowano program terapii zajęciowej wg modelu PEO. Rozwój ten dotyczył wszystkich dziedzin określających kompetencje społeczne i był niezależny od wieku dzieci. w drugiej grupie także nastąpił postęp w zakresie czynności badanych inwentarzem PPAC lecz był on mniejszy i związany z wiekiem dzieci.

Autorka zaprezentowała ogólny wniosek z przeprowadzonych badań, który jest odpowiedzią na hipotezę badawczą. Brzmi on następująco: obie grupy dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim wykazały potencjał rozwojowy, co należy stwierdzić, iż zastosowanie terapii zajęciowej opartej na modelu PEO pozwala na uzyskanie wyższych kompetencji społecznych określonych wyższą ilością wyuczonych umiejętności.

6. Dyskusja.

Rozdział dyskusja jest obszerna i omówiona przez Autorkę językiem naukowym o wysokim poziomie erudycji. Autorka przedstawia istotne wyniki swoich badań prowadząc dyskusję z danymi badaniami autorów zagranicznych w świetle literatury.

Zindywidualizowane programy terapii zajęciowej opracowane w oparciu o model PEO różnych autorów, Autorka czyni porównania do swoich uzyskanych wyników badań.

Końcowe wnioski stanowią podsumowanie wyników badań, a także zaprezentowanej dyskusji.

7. Piśmiennictwo.

Autorka wykorzystała w pracy najnowszy zbiór piśmiennictwa światowego, głównie w rozdziale Wstęp i w rozdziale Dyskusja. Układ piśmiennictwa i zasady cytowania w tekście zgodny jest z wytycznymi do przygotowania i obrony rozprawy doktorskiej. Recenzentka nie ma zastrzeżeń dotyczących strony edytorskiej, piśmiennictwa i zasad cytowania piśmiennictwa w tekście.

8. Uwagi krytyczne.

Nie ma istotnych uwag krytycznych poza: błędy w pisowni nazwisk np. Hermanau/ Hermenau czy Brasic Royeen/ Brasic Royen.

9. Podsumowanie.

Praca na temat ocena rozwoju społecznego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną mieszkających w zakładzie opiekuńczo-leczniczym po zastosowaniu programu terapii zajęciowej wnosi nowe elementy do nauki i stanowi istotny problem naukowy.

Jest to pierwsza praca w Polsce dotycząca tej tematyki w odniesieniu do tak małych dzieci (wiek trzy lata), niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim. Wyniki badań mają duże i istotne znaczenie praktyczne, diagnostyczne i inspirujące dla programów stymulujących rozwój społeczny dzieci. Waga podjętej problematyki nabiera szczególnego znaczenia w kontekście mechanizmów leżących u podłoża psychomotorycznego funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim w kontekście wczesnej diagnozy i terapii zajęciowej.

Z przekonaniem można stwierdzić, że praca Pani mgr Agnieszki Ptak spełnia kryteria i wymagania stawiane rozprawom doktorskim w Ustawie z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późniejszymi zmianami).

Wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Fizjoterapii, Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Pani mgr Agnieszki Ptak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. DSW dr hab. Stanisława Mihilewicz

